

Naar een integraal duurzaam perspectief 2023 - 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1.	Aanbiedingsbrief.....	3
2	Financiële hoofdlijnen	4
2.1.	Ontwikkeling actuele begroting 2022.....	4
2.2.	Onontkoombare ontwikkelingen.....	4
2.3.	Ontwikkelingen coalitieakkoord	4
3	Technische richtlijnen 2023-2026.....	5
4	Totaal financiële gevolgen (toelichting)	5
4.1.	Totaal financiële gevolgen	5
4.2.	Toelichting financiële gevolgen	5
5	Bijlagen	8
5.1.	Vermogenspositie en weerstandsratio.....	8

1 Inleiding

1.1. Aanbiedingsbrief

Renswoude, 5 juli 2022

Aan de leden van de raad van de gemeente Renswoude,

Voor u ligt de kadernota, met de werktitel: **naar een integraal duurzaam perspectief**. Met een begrotingsdoorrekening 2022 en een meerjarenraming 2023 t/m 2026. Deze financiële doorrekening heeft als doel om vanuit een helder financieel perspectief de richting voor de komende jaren te bepalen.

Integraal, vanwege het bijzondere karakter van dit planning & control product. Een integrale doorrekening van alle budgettaire effecten van o.a. de effecten van de meicirculaire 2022, de voorjaarsrapportage 2022, onontkoombare ontwikkelingen en van wat er nu reeds vanuit het coalitieakkoord in financiële termen kan worden vertaald. Op dit moment is het college samen met de werkorganisatie hard bezig de beleidsdoelstellingen uit het coalitieakkoord in zijn geheel te vertalen naar een voorstel voor een meerjarenprogrammabegroting. De kadernota komt net te vroeg om hier beleidsinhoudelijk al met u van gedachten te wisselen.

Duurzaam, omdat er sprake moet zijn van een duurzaam financieel structureel evenwicht, dat ook nog reëel is. Met het begrip structureel evenwicht wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Reëel houdt in dat er sprake is van realistische ramingen.

Financieel perspectief

In het coalitieakkoord is afgesproken dat een verantwoord financieel beleid zal worden gevoerd en dat betekent dat we vooral kritisch kijken naar de toekomstige financiële ontwikkelingen, en reserveren voor de risico's die zich mogelijk zullen voordoen. maar vooral ook reserveren voor toekomstige tegenvallers. Het college is verheugd dat het is gelukt in deze kadernota de effecten van de meicirculaire reeds meerjarig te verwerken.

De meicirculaire schetst in de komende jaren een positief perspectief voor de gemeenten, maar over de financiële positie van gemeenten na 2026 blijven grote zorgen bestaan. Aannemelijk is ook dat er de komende jaren opnieuw sprake is van onderuitputting van de rijksbegroting door allerlei economische omstandigheden. Het is dan niet ondenkbaar dat de septembercirculaire een negatief effect zal laten zien van deze onderuitputting. Bij de toekenning van de baten uit de meicirculaire, houden wij daarom in de kadernota rekening met een hogere stelpost voor loon en prijsstijgingen en de onderuitputting accres mei circulaire. Hiermee hanteren wij een gezonde insteek om een duurzaam en reëel financieel perspectief te bieden.

Wij nodigen u uit tot behandeling van de kadernota 2023 over te gaan.

Burgemeester en wethouders van Renswoude,

Burgemeester,
Mw. P. Doornenbal-van der Vlist

de Secretaris,
Dhr. E. Jansonius

2 Financiële hoofdlijnen

In dit hoofdstuk worden de begrotingsdoorrekening 2022 en de meerjarenraming in hoofdlijnen weergegeven. Dus wat zijn de totale financiële effecten van deze mutaties. In hoofdstuk 4 'totaal financiële gevolgen en toelichting', worden deze totale financiële effecten per mutatie financieel en beleidsmatig toegelicht. Het vertrekpunt van de begrotingswijziging is de vastgestelde begroting van 2022. De vastgestelde begroting 2022 wordt geactualiseerd door het toevoegen van de budgettaire effecten van o.a. de effecten van de meicirculaire 2022, de voorjaarsrapportage 2022, onontkoombare ontwikkelingen en het coalitieakkoord.

Het college gebruikt de actuele programmabegroting 2022 als basis voor de samenstelling van de begrotingsdoorrekening 2022 en de meerjarenraming, waarbij het volgende in acht wordt genomen:

- de in het hoofdstuk 'technische richtlijnen 2023-2026' genoemde uitgangspunten en parameters;
- de meicirculaire van het Rijk is doorgerekend.

2.1. Ontwikkeling actuele begroting 2022

In onderstaande tabel wordt de actuele begroting 2022 en de meerjarenraming 2023 – 2025 aangevuld met noodzakelijke ontwikkelingen. Noodzakelijke ontwikkelingen leiden tot de 1^e begrotingswijziging.

Ontwikkeling primitieve begroting 2022 (Bedragen * € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Vastgestelde begroting 2022 en meerjarenraming *	5	62	207	363	363
Gevolgen circulaire	-21	477	686	899	300
Gevolgen voorjaarsrapportage 2022	-35	-53	-58	-57	-57
Saldo begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2026	-51	486	835	1.205	606

Tabel 1 saldo begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2026

* De vastgestelde begroting 2022 is de begroting zoals deze is vastgesteld door de gemeenteraad voorafgaand aan het begrotingsjaar.

2.2. Onontkoombare ontwikkelingen

In onderstaande tabel wordt het saldo van de jaren 2023-2026 gecorrigeerd met ontwikkelingen, die voortkomen uit Rijksbeleid of wetwijzigingen. Zoals formatiewijzigingen bovenop de vastgestelde formatie, door een wetwijziging. Het vertrekpunt hier is het saldo uit tabel 1.

Onontkoombare ontwikkelingen (Bedragen * € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2026	-51	486	835	1.205	606
Gevolgen onontkoombare ontwikkelingen	-88	-88	-88	-88	-88
Saldo begroting 2022 en meerjarenraming na onontkoombare ontwikkelingen	-139	398	747	1.117	518

Tabel 2 saldo begroting 2022 en meerjarenraming na onontkoombare ontwikkelingen

2.3. Ontwikkelingen coalitieakkoord

In onderstaande tabel wordt het saldo van de jaren 2023-2026 gecorrigeerd met ontwikkelingen, die voortkomen uit het coalitieakkoord. Deze financiële mutatie wordt toegelicht onder 4.2. Het vertrekpunt hier is het saldo uit tabel 2.

Mutaties coalitieakkoord (Bedragen * € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting 2022 en meerjarenraming na onontkoombare ontwikkelingen	-139	398	747	1.117	518
Gevolgen mutaties coalitieakkoord	-88	-88	-88	-88	-88
Saldo begroting 2022 en meerjarenraming na mutaties coalitieakkoord	-227	310	659	1.029	430

Tabel 3 saldo begroting 2022 en meerjarenraming na mutaties coalitieakkoord

3 Technische richtlijnen 2023-2026

In hoofdstuk twee is de huidige financiële stand van zaken geschetst. In dit hoofdstuk worden de kaders voor 2023 gesteld. In hoofdstuk vier gaan we verder de diepte in door het financiële perspectief te schetsen op basis van de financiële uitgangspunten en de beschreven ontwikkelingen. Daarnaast wordt er een toelichting gegeven op alle ontwikkelingen. Het ontwerpproces van de begroting 2023 en de geactualiseerde meerjarenraming 2024 – 2026, start met het aangeven van de kaders.

Uitgangspunten begroting 2023

Als basis voor het ontwerp van de begroting 2023 stellen wij voor de volgende uitgangspunten te hanteren:

- het vertrekpunt voor de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024 – 2026, is het saldo van de begrotingsdoorrekening 2022 en meerjarenraming 2023 – 2025;
- het beroep op het gemeentelijke weerstandsvermogen (algemene reserve) om tekorten in de exploitatie te dekken dient zo beperkt mogelijk te blijven;
- bij de opstelling van de begroting 2023 worden de parameters zoals hieronder opgenomen.

Parameters begrotingsdoorrekening 2023

Als uitgangspunt voor de begroting 2023 hanteren wij de volgende parameters.

Parameters begroting 2023

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Inflatiecorrectie- goederen, diensten, subsidies, prijzen	5,60%	2,40%	2,20%	2,00%
Inflatiecorrectie - salarisontwikkeling	4,30%	3,60%	4,20%	4,10%
Leges	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Onroerende zaakbelastingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Afvalstoffenheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd
Rioolheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd
Overige gemeentelijke belastingen en heffingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Financiering				
Rente	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%

4 Totaal financiële gevolgen (toelichting)

4.1. Totaal financiële gevolgen

Wanneer de financiële effecten uit de tabellen 1 t/m 3 worden doorgerekend op het vastgestelde begrotingssaldo uit de begroting 2022, dan ontstaat onderstaande tabel 4. Onderstaande tabel laat het totale effect zien, en het nieuwe begrotingssaldo 2022 en meerjarenraming 2023-2026.

Totaal begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2026

(Bedragen *€1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2026	5	62	207	363	363
Gevolgen circulaire	-21	477	686	899	300
Gevolgen voorjaarsrapportage 2022	-35	-53	-58	-57	-57
Gevolgen onontkoombare ontwikkelingen	-88	-88	-88	-88	-88
Gevolgen mutaties coalitieakkoord	-88	-88	-88	-88	-88
Totaal begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2026	-227	310	659	1.029	430

Tabel 4 begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2026

De actuele meerjarenraming gecorrigeerd met bovengenoemde ontwikkelingen geeft voor 2022 nog een negatief saldo. Dit negatieve saldo wordt met de jaren 2023 t/m 2026 gecompenseerd tot een positief totaal saldo. Dit negatieve saldo wordt met name veroorzaakt door de toekenning van de baten uit de meicirculaire. Bij de doorrekening van de meicirculaire is er rekening gehouden met een aantal toekomstige ontwikkelingen, waardoor niet alle baten zijn toegekend. Deze ontwikkelingen worden verder toegelicht onder de uitwerking van de mei circulaire.

4.2. Toelichting financiële gevolgen

Gevolgen circulaires

(Bedragen * € 1.000)

Circulaires	2022	2023	2024	2025	2026
Ontwikkeling meicirculaire 2022	511	1.099	1.171	1.437	720
Energietoeslag	-85	0	0	0	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	-121	0	0	0	0
Extra capaciteit BOA's	-29	-29	-29	-29	-29
Reeds geraamde baten jeugdzorg	0	-252	0	0	0
Onderuitputting accres circulaires	-47	-124	-201	-253	-135
Stelpost loon en prijsstijgingen	-250	-217	-255	-256	-256
Effect meicirculaire	-21	477	686	899	300

Ontwikkeling meicirculaire 2022

Bij het doorrekenen van rijkscirculaires, wordt er altijd aansluiting gezocht met het laatst bekende saldo van de algemene uitkering. Voor gemeente Renswoude is het laatst bekende saldo van de algemene uitkering de decembercirculaire 2021. In 2022 is er ook al een maartcirculaire geweest, echter moet dit beschouwd worden als een maartbrief. Deze brief gaf een eerste beeld van de gevolgen voor individuele gemeenten van de belangrijkste maatregelen uit het landelijke coalitieakkoord van het kabinet Rutte-IV die betrekking hebben op het gemeentefonds. Ook werd in de brief een indicatie gegeven van het bedrag wat de gemeente in 2022 ontvangt voor de eenmalige energietoeslag ten behoeve van huishoudens met een laag inkomen. Tenslotte werd in de brief aangekondigd dat de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. In maart is de raad van Renswoude ook geïnformeerd via een raadsinformatiebrief over de mogelijke budgettaire effecten van het coalitieakkoord van het kabinet Rutte-IV. De meicirculaire is hier een definitieve uitwerking van.

In bovenstaande tabel 'circulaires', staat een regel 'ontwikkeling meicirculaire 2022'. De baten die hier staan opgenomen, is met name het verschil in accres en het tijdelijk schrappen van de opschalingskorting, tussen de decembercirculaire 2021 en de meicirculaire 2022. In principe kunnen deze baten toegerekend worden in de doorrekening van de begroting. Echter worden er ook een aantal correcties gemaakt vanwege taakmutaties (lasten in de begroting), onderuitputting accres circulaire en stelpost voor loon en prijsstijgingen. Deze zullen hieronder verder toegelicht worden.

Een opvallend detail bij deze meicirculaire is het ontbreken van de compensatie vanuit het Rijk, voor gemaakte kosten voor opvang Oekraïense vluchtelingen. Deze middelen zullen via een aparte regeling vanuit een ministerie verstrekt worden. Gemeente Renswoude heeft deze compensatie dus nog niet ontvangen.

De meicirculaire 2022 laat een positief financieel perspectief zien voor de gemeenten. Dit komt vooral door een hoger accres (intensivering rijksbeleid) en het tijdelijk schrappen van de opschalingskorting. In 2026 wordt echter de opschalingskorting weer opgevoerd en wordt het perspectief behoorlijk neerwaarts bijgesteld. Voor het juiste financiële perspectief is het zeer raadzaam om rekening te houden met diverse economische ontwikkelingen. Het is aannemelijk dat hierdoor de komende jaren er opnieuw sprake is van onderuitputting van de rijksbegroting. Wij corrigeren daarom de baten uit de meicirculaire met een hogere stelpost prijs- en loonstijgingen en onderuitputting van het accres te corrigeren, om een eventuele correctie bij de septembercirculaire deels op te vangen.

Redenen voor de verwachte onderuitputting rijksbegroting:

- de oorlog in Oekraïne heeft gevolgen voor de Nederlandse economie
- eventuele toekomstige besmettingsgolven van het coronavirus
- de hoge en onzekere inflatie
- de hoge energieprijzen
- de bijzonder krappe arbeidsmarkt
- de schaarste in materialen

Energietoeslag

Door de sterk gestegen energielasten dreigen vooral mensen met een relatief laag inkomen financieel in de knel te raken. Inmiddels wordt die inkomensgroep gecompenseerd via een eenmalige energietoeslag. Deze toeslag wordt via de gemeenten uitgekeerd. Vanuit de meicirculaire wordt er eenmalig voor 2022 een bedrag van € 85.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen zullen als lasten worden opgenomen in de begroting, wat leidt tot een negatieve correctie op de beschikbare baten vanuit de meicirculaire.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

In 2021 zijn er middelen ontvangen via de rijkscirculaires t.b.v. de energie transitie, te weten een bedrag van € 108.000. Deze middelen worden via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2021, overgeheveld naar 2022. Via de meicirculaire 2022 ontvangt gemeente Renswoude, wederom een incidentele bijdrage t.b.v. uitvoeringskosten klimaatakkoord, te weten een bedrag van € 121.000. Deze middelen zullen in ieder geval ingezet worden om de kosten van de adviseur duurzaamheid te dekken. Deze middelen zullen als lasten worden opgenomen in de begroting, wat leidt tot een negatieve correctie op de beschikbare baten vanuit de meicirculaire.

Extra capaciteit Boa's

Via de meicirculaire 2022 ontvangt gemeente Renswoude, een structurele bijdrage t.b.v. extra capaciteit boa's, te weten een bedrag van € 29.000 per jaar. Deze middelen kunnen ingezet worden t.b.v. het product handhaving. Deze lasten leiden tot een negatieve correctie op de beschikbare baten vanuit de meicirculaire.

Reeds geraamde baten jeugdzorg

Via de meicirculaire 2022 ontvangt gemeente Renswoude, een definitieve baat t.b.v. jeugdzorg, te weten een incidenteel bedrag van € 294.000 voor 2023. In de begroting 2022 was er reeds een stelpost begroot voor jeugdzorg van € 252.000. Bij eerdere circulaires was hier nog geen zekerheid over. Omdat het uiteindelijk € 294.000 is geworden in de meicirculaire, wordt de stelpost van € 252.000 gecorrigeerd in de begroting. Dit is nodig omdat er anders onterecht dubbele baten worden begroot.

Onderuitputting accres circulaires

Vanwege de hierboven beschreven aannemelijke onderuitputting van de rijksbegroting en de economische ontwikkelingen, en de aannemelijke correctie op het accres in de septembercirculaire, worden de totale baten uit de meicirculaire niet volledig toegerekend aan de structurele begrotingsruimte. Wij reserveren als het ware een deel van de baten als stelpost 'onderuitputting accres circulaires'. Dit is 20% van het accres van 2022 t/m 2026. Zie hiervoor in bovenstaande tabel 'circulaires', de regel 'onderuitputting accres circulaires'.

Stelpost loon en prijsstijgingen

Gemeente Renswoude wordt in 2022 al geconfronteerd met prijsverhogingen van leveranciers en dit zal door schaarste van materialen en arbeid niet minder worden. Het inflatie cijfer is zeer hoog en de verwachting door de economische omstandigheden is dat dit ook niet snel zal dalen. De lasten in de begroting zijn hiermee te laag. Wij reserveren een deel van de baten als stelpost 'loon- en prijsstijgingen'. Voor de indexatiecijfers 2022 t/m 2026 volgen wij het advies vanuit het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau. De gewogen indexatiecijfers zijn 4,4%, 3,1%, 3,4%, 3,3% en 3,3% (voor de jaren 2022 t/m 2026). Zie hiervoor in bovenstaande tabel 'circulaires', de regel 'stelpost loon en prijsstijgingen'.

Gevolgen voorjaarsrapportage 2022

Voorjaarsrapportage 2022	2022	2023	2024	2025	2026
Ontwikkeling bijdrage gemeenschappelijke regelingen	-35	-53	-58	-57	-57
Ontwikkeling kapitaallasten	pm	pm	pm	pm	pm
Gevolgen voorjaarsrapportage 2022	-35	-53	-58	-57	-57

Ontwikkeling bijdrage gemeenschappelijke bijdragen

Op basis van de kadernota's van de verschillende gemeenschappelijke regelingen, is de gemeentelijke bijdrage per regeling naast de bestaande begroting gehouden van gemeente Renswoude. De VRU, GGD, IW4, regio Foodvalley, AVU, Valleihopper en de ODRU, zijn op deze manier bekeken. Dit leidt tot een bijstelling van de begroting 2022 en de meerjarenraming. In bovenstaande tabel is dit doorgerekend.

Ontwikkeling kapitaallasten

De kapitaallasten zijn op dit moment nog niet geactualiseerd. Na de vaststelling van de jaarstukken en in aanloop naar het begrotingsproces 2023, zullen de kapitaallasten worden geactualiseerd. In aanloop naar de begroting 2023 zal het meerjarig investeringen overzicht ook zijn bijgewerkt, waardoor er een accurater beeld ontstaat van de kapitaallasten.

Gevolgen Onontkoombare ontwikkelingen

(Bedragen * € 1.000)

Onontkoombare ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026
Formatieve ontwikkelingen					
Adviseur rechtmatigheid	-88	-88	-88	-88	-88
Gevolgen Onontkoombare ontwikkelingen	-88	-88	-88	-88	-88

Formatieve wijziging adviseur rechtmatigheid

Door verandering in regelgeving omtrent het thema 'rechtmatigheid', moet gemeente Renswoude de functionaris 'adviseur rechtmatigheid' instellen. De versterking van de werkorganisatie met deze functionaris, maakt ook onderdeel uit van het coalitieakkoord. Per 2022 zal deze functionaris structureel meegenomen worden in de personeelsbegroting. De functie wordt nu tijdelijk ingevuld door een extern adviseur. De tijdelijke functionaris bereidt gemeente Renswoude voor op de invoering van de rechtmatigheid toets.

Gevolgen coalitieakkoord

(Bedragen * € 1.000)

Mutaties coalitieakkoord	2022	2023	2024	2025	2026
Coalitieakkoord					
Beleidsadviseur duurzaamheid	-88	-88	-88	-88	-88
Gevolgen mutaties coalitieakkoord	-88	-88	-88	-88	-88

Het coalitieakkoord als geheel wordt nog beleidsmatig uitgewerkt. Pas dan zullen financiële gevolgen voldoende kunnen worden bepaald. Nu is al duidelijk - en dat is ook aangegeven in het beleidsstuk vanuit de werkorganisatie 'scenarioplanning' dat is gebruikt bij het opstellen van het akkoord - dat de wensen en ambities van het college (waaronder het uitgangspunt te willen voldoen aan de eisen van de belangrijkste toezichhouders) zullen leiden tot een structurele uitbreiding van de formatie. Dit zal een structureel negatief effect hebben op de verwachte baten. Hierbij tekent het college bovendien aan dat het onder de huidige marktcondities uitdagend zal zijn voor de eventueel beschikbaar gestelde middelen daadwerkelijk functionarissen aan te kunnen aannemen. Een beroep op kostbare inhuur zal wellicht ook de komende periode moeten worden gedaan om vacatures tijdelijk in te vullen.

Formatieve wijziging beleidsadviseur duurzaamheid

Van gemeente Renswoude wordt ook verwacht dat we een bijdrage leveren aan het klimaatakkoord en de bijbehorende energietransitie. Om hier op de juiste manier invulling aan te geven wordt er een adviseur duurzaamheid aangesteld. In 2022 wordt er door een extern adviseur al invulling gegeven aan deze functie, echter willen we een vaste adviseur in de formatie opnemen. De versterking van de werkorganisatie met deze functionaris, maakt ook onderdeel uit van het coalitieakkoord. Vanuit het Rijk zijn er incidentele middelen ontvangen via de circulaires t.b.v. de energietransitie. Deze kunnen ingezet worden om de kosten van de extern adviseur in 2022 en mogelijk 2023 op te vangen.

5 Bijlagen

5.1. Vermogenspositie en weerstandsratio

In onderstaande tabel is een prognose opgenomen van de algemene reserve (niet geblokkeerd). De resultaten van deze begrotingsdoorrekening zijn verwerkt in het saldo van de reserve, inclusief de Nota reserves en voorzieningen 2019. Het jaarrekeningresultaat 2021 is er ook in verwerkt. De tabel geeft een mogelijk scenario weer vanuit deze begrotingsdoorrekening. Het geeft een beeld van de groei van de algemene reserve. In de tijd moet echter blijken, wat de uiteindelijke ontwikkeling wordt van de vermogenspositie. Dit beeld laat wel zien dat de vermogenspositie toeneemt en daarmee het weerstandsratio ook.

Stand van de algemene reserve

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve (niet geblokkeerd)	2.554.061	2.926.508	2.617.508	2.874.508	3.533.508
Toevoeging (jaarresultaat 2021)	463.447				
Onttrekkingen begroting 2022	91.000	82.000	53.000		
Toevoegingen begroting 2022	0	0	0		
Saldo algemene reserve	2.926.508	2.844.508	2.564.508	2.874.508	3.533.508
Saldo begroting 2022		-227.000			
Saldo begroting 2023			310.000		
Saldo begroting 2024				659.000	
Saldo begroting 2025					1.029.000
Saldo algemene reserve na begrotingsdoorrekening 2019	2.926.508	2.617.508	2.874.508	3.533.508	4.562.508